

Otvoril je prireditev mešan pevskega zbor, ki je pod vodstvom g. organista Kasesnika zapel troje lepih pesmi. Najbolj je ugajala »Sinoči je pela«. Pravična igra je s svojo zanimivo raznoličnostjo in po živahnem igranju vzbudila splošno zadovoljnost gledalcev. Zaradi kratkega časa je

moral govor izostati. Pri prosti zabavi je bil najbolj zadovoljen blagajnik; občinstvo se je namreč za razne predmete, ki so prišli na licitacijo, zelo zanimalo. Res škoda, da je vreme nagajalo.

KDOR JE PREDEBEL,

naj poskuša jemati Krušen sol. Jemlje se redno vsako jutro. Majhna doza Krušena ohranja prebavne organe v stanju, da delujejo vsak dan v redu. Priporočajo jo zdravniki. Dobiva se v lekarnah.

R. S. br. 16.123/36.

1275

Odprta noč in dan so groba vrata.

Remšnik. Klaverno je jesensko vreme in tako je klaverno tudi socialno življenje! Zgodi se pa še na vse to kaka nesreča, ki poveča žalost in trpljenje. Pretekli četrtek smo imeli dva pogreba obenem. Umrla je žena v 90. letu, a v grob je bil dejan šolarček v 12. letu! Ta je pa padel tako nesrečno z drevesa, da je takoj izdihnil svojo mlado in lepa dušo. Ona žena je sicer dolgo živela, pa vendar ji je življenje bliskoma minilo, ta deček pa je komaj začel, pa je bilo v trenutku vse prekinjeno na tem svetu, pa bo tam nadaljeval neskaljeno življenje. »Marijin vrtec« na Remšniku žaluje za pridnim svojim članom!

Sv. Primož na Pohorju. Dne 18. septembra smo položili k večnemu počitku Janeza Pušnik, p. d. Tevčmana, skrbnega in neumorno delavnega moža. Iz nič je s pridnostjo in štedljivostjo si priboril lepo kmetijo. Bil pa je tudi vzoren krščanski mož in družinski oče. — 21. septembra pa smo pokopali Marijo Trunk, dobro in

skrbno mater. — Svetila jima večna luč — žalujem naše sožalje!

Sv. Florjan pod Bočem. Niso se še zacelile srčne rane, ko smo se ločili pred sedmimi meseci od ljube mamice Marije, spet so nram oznanili zvonovi Matere božje na Ložnem žalostno vest, da je mirno v Gospodu zaspal Jernej Krosel, star 74 let. Bil je dober katoličan in skrben oče otrok. Bil je tretjerednik sv. Frančiška. Prejemal je vsak mesec sv. zakramente. Sladko spavajta, ljubi oče in mati, ki sta se oba v enem letu poslovila od nas. Na svidenje nad zvezdami!

Planina pri Sevalci. Dne 22. septembra smo pokopali tržana Ignacija Mastnak. Dočakal je lepo starost 85 let. Gospod župnik je rajnemu pri grobu spregovoril primerno slovo. V svojem življenju je veliko trpel, zlasti v večletni mučni bolezni. Žalostna je bila tudi njegova zadnja pot na pokopališče, ker je močno deževalo. Bog mu daj večni mir!

Za gospodarje.

Navodila onim, ki bodo sladkali letošnji mošt

Kdo bo dobavljal nezatrošarinjen sladkor?

Izšla je nova uredba o prodaji nezatrošarinjenega sladkorja za sladkanje vinskega mošta. Trošarine prosti sladkor bodo dobavljale državne sladkorne tvornice v Belju in na Čukarici. Fi-

nančna ravnateljstva so že prejela potrebna navodila in so dolžna izdajati dovoljenja v roku 24 ur po prejemu prošnje. V vsakem dovoljenju mora biti naznačeno, da je sladkanje dovoljeno le v prisotnosti organa finančne kontrole. Vinogradnik je dolžan pristojnemu oddelku finančne kontrole predložiti pismeno prijavo najmanj 48 ur prej, preden hoče izvršiti sladkanje.

Ivan Dolinšek, Kamnica pri Mariboru:

Oj Doberdob, slovenskih fantov grob...

Po več kot 20 letih sem bil letos zopet na ozemlju nekdanjih bojišč ob Soči. Čeprav so nam ti kraji blizu, smo skoraj pozabili na svojce, ki počivajo tamkaj. Baje prihaja obiskat te kraje znatno večje število Avstrijcev, Madžarov in Čehov kot Slovencev. Bržčas prej radi napetih razmer med Italijo in Jugoslavijo obisk ni bil tako lahko mogoč. Danes lahko z obmejno izkaznico po mili volji ogledate vso današnjo Julijsko Benečijo. Morda bo zanimalo bivše bojovníke in tovariše, če zapišem nekaj vtisov iz teh krajev.

Gorica. Prekrasno mesto, kjer se ne vidi nobenih posledic vojne več. Vse je obnovljeno in izboljšano. Tam, kjer smo se kakor sence potikali med porušeni zidovjem, so danes najbolj živahne ulice. Na bližnjem Oslavju, obronku tako zvane Kalvarije, se že od daleč vidi monumentalna zgradba, spomenik vojne in hkrati počivališče 80.000 trupel italijanskih in avstrijskih vojakov. Ta ogromna v ro-

manskem slogu pozidana zgradba prekaša vsako domišljijo. Neverjetno visoke vsote so zabili Italijani v spomenike, ki se belijo vrh vsake gore in vsakega pomembnejšega griča in se gradijo še kar naprej, toda tu na Oslavju je nekaj čisto posebnega.

Solk an. Tudi ta je docela obnovljen. Železniški most, kjer so visele prej v zraku edino še tračnice, je obnovljen kot prej z enim lokom. V bližini je avstrijsko pokopališče s spomenikom, kjer ne manjka prav nič drugega kot orel vrh obelisk. Od daleč se svetlika prekrasno novo svetišče na Sveti gori. Prav do vrha je speljana avtomobilska cesta. Na izrastku proti hribu Sv. Gabriela gradijo nov ogromen vojaški spomenik, saj so se ravno na Sveti gori vršili najhujši boji in je še danes pobočje razorano od kar dobro ohranjenih kavern. Na cesti srečamo več moških in žensk, ki se vračajo od izkopavanja ostankov granat, patronov in drugih vojnih grozot. Še desetletja bodo morali pobirati te stvari. Eden izmed teh nam razkazuje svojo najdbo. »Tu je obroč od šrapnela št. 7, tu ostanek ročne granate, tu granata št. 10« itd.

Pogoji za izstavitev dovoljenj za nakup trošarine prostega sladkorja

Finančna ravnateljstva bodo izdajala dovoljenja za nakup trošarine prostega sladkorja po naslednjih pogojih: 1. če obstoji odlok ali odobritev pristojne banske uprave za sladkanje mošta v dotičnem kraju v smislu zakona o vinu; 2. na podlagi kolkovanih prošnji zainteresiranih vinogradnikov, ki morajo prošnji priložiti: a) potrdilo občine o količini pridobljenega mošta v litrih; b) izjavo, koliko sladkorja želijo kupiti in iz katere državne tvornice sladkorja, odnosno iz katerega skladišča državne tvornice, in končno obvezo, da bodo sladkanje izvršili samo v prisotnosti pristojnih kontrolnih organov.

Te prošnje lahko predložijo tudi vinogradniške zadrage za svoje člane, odnosno vinogradniki ene občine skupno, pri čemer mora biti takšna skupna prošnja kolkovana po tarifi št. 1 in 5 zakona o taksah s 30 din za vsakega posameznega prosilca. Taki skupni prošnji se mora priložiti seznam zadrugičnikov, odnosno vinogradnikov z označbo količine pridobljenega mošta in količine sladkorja za vsakega zadrugičnika, odnosno vinogradnika. Seznam mora biti overjen od pristojne občine.

Dovoljenje za nakup trošarine prostega sladkorja za sladkanje mošta bodo finančna ravnateljstva dostavljala zainteresiranim vinogradnikom, odnosno zadrugam in občinam, kakor tudi državnim tvornicam sladkorja, odnosno skladišču sladkorja, od koder se bo sladkor dobavljal, in končno oddelku finančne kontrole, ki je pristojen za nadzorstvo vinogradnika, odnosno zadruge ali občine.

Nadzorovanje pri uporabi

Sladkanje se bo vršilo samo v prisotnosti organa finančne kontrole, ki bo imel vse potrebne beležke. Organ finančne kontrole bo razstopil nabavljeni sladkor v moštu v razmerju s skupno količino mošta. Na ta način denaturirani sladkor bo stavljal lastniku na razpolago, da ga doda v ostale sode. Sladkor za sladkanje mošta se ne sme uporabiti v nobeno drugo svrhu, niti za sladkanje vina, sicer bo finančna kontrola postopala po členu 33 in 35 zakona o državnih trošarinah. Zaradi lažje dobave sladkorja vinogradnikom bodo državne tvornice sladkorja ustano-

Sveta gora. Prelepa zgradba je zrasla iz do tal porušenega svetišča. »In zopet sem vstala na gori« pravi napis na cerkvi. Da, res je, zopet je vstala Kraljica miru in zopet prihajajo v njeno svetišče bivši bojovníki in kličejo: Vojnih grozot oteti, kličemo Mariji: Padlim pri Bogu plačilo! — V svetišču počiva rajni nadškof Sedej. Na malem pokopališču je danes pokopan le še italijanski general, ki je padel vrh hriba, in avstrijski nadporočnik, Čeh po rodu. Vse drugo so zbrali in skupno pokopali pod spomenik. Seveda, kolikor se je dalo sploh zbrati; gotovo še mnogo ostankov počiva razmetanih po hribu, ki bodo pa zopet vstali, kakor je vstala Marija na Gori. Neka romarica je pripovedovala, da se ji je vso noč sanjalo le o krvavih rožnih vencih. Prav umljivo, saj so Sveta gora in grozotne gore levo in desno vse prepojene s krvjo...

Doberdob, jezero, hrib sve-tega Mihaela. Po kakor miza gladki cesti drčimo proti Doberdobu. Videti je še ostanke pokopališč, ostala je še ograja, tu pa tam kak redek boljši spomenik, sicer pa raste že povsod koruza. Kostni so zbrane na posebnih krajih, saj so prej skoraj vsako dolinico porabili za pokopa-

vile v vseh vinskih centrih skladišča, ki jih bodo vodili glavni oddelki finančne kontrole.

Dovoljenje za nakup sladkorja za sladkanje mošta lahko dobe tudi trgovci, ki kupujejo od vinogradnikov grozdje ali mošt, in sicer pod pogojem, da obstoji odobrenje banke uprave v smislu točke 2 zakona o vinu. Če taki trgovci ne sladkajo mošta v onem kraju, kjer ga kupijo, morajo svoji prošnji za odobrenje nakupa trošarine prostega sladkorja priložiti tudi potrdilo banke uprave, da je v kraju, kjer je kupljen mošt, dovoljeno sladkanje v smislu zakona o vinu. V tem potrdilu mora biti označen odstotek sladkorja, ki se lahko doda. Izvor mošta, odnosno grozdja bodo trgovci dokazali s tovarnimi listi, ki bodo ostali pri finančnem ravnanstvu kot dokaz o količini mošta ali grozdja. Finančna ravnanstva lahko izdajo trgovcem eno dovoljenje za nakup trošarine prostega sladkorja za vso sezono. V tem primeru morajo trgovci predložiti dokaze o izvoru kupljenega mošta onemu oddelku finančne kontrole, ki vodi skladišče sladkorja.

Banovina dovolila sladkanje mošta

Radi neugodnih vremenskih razmer, ki zadržujejo normalno dozorevanje grozdja in povzročajo, da grozdje letos izredno gniže ter propada, je izdal g. ban dr. Marko Natlačen za letos splošno dovoljenje za slajenje vinskega mošta.

*

Vinogradniki, pozor!

Vsled splošne gnilobe grozdja bo letos neobhodno potrebno, ves mošt, pridobljen iz bolj ali manj gnilega grozdja, razsluziti na ta način, da se sveže izprisan mošt nalije v močno zažveplane sode (dve azbestni trščici na hektoliter) ter nato po preteku 12 do 36 ur (kakor hitro se gošča usede in mošt očisti) pretoči čisti mošt brez gošče v druge sode. Pri pretakanju ga ni treba več žveplati, pač pa gledati, da pri pretakanju iz pipe čimbolj prši ter žveplo na ta način izpuhti. Če se mošt pri pretakanju dobro prezači in v kleti v primerno toplo vrelo klet, bo kmalu začel kipeti ter bo dal zdravo vino čistega okusa. Vrenje se lahko tudi pospeši s tem, da se takemu moštu doda na polovnjak nekaj litrov burno kipečega mošta (iz zdravega grozdja ali zasluzenega) ali pa s pomočjo umetnih kvasnih gliv.

Kdor letos ne bo tako postopal, bo imel le malovredno vino, ki ne bo zato izpostavljeno le boleznim, ampak bo tudi slabega, nečistega okusa ter se bo dalo le težko in za slabo ceno prodati.

Kletarsko društvo v Ormožu bo prevzemalo le razsluzen vinski mošt ter bo raje za takega plačalo nekaj boljše ceno. — Kletarsko društvo v Ormožu.

lišče in te dolinice so na kraškem ozemlju edina rodovitna zemljišča. Doberdob je znova pozidan, njegova planota je pa še danes preorana s strelskimi jarki. Med kamenjem še ležijo zmaličene puškinke krogle, povsod kopljejo za izstrelki. Spomin mi hiti za dvajsetletje nazaj. Saj je prav tako kot je bilo takrat. Po zraku se vadijo aeroplani, vsak trenutek se dvigne katero z letališča pri Mirni in pristane drugo. Prav tako brni kot takrat, le bombe ne padajo. Tišina je in jarki so prazni. Na hribu Sv. Mihaela stoje prekrasni spomeniki, cesta je speljana do njih. Lep spomenik je tudi na koti 144 nad Jamljami. Velikega avstrijskega pokopališča v Jamljah (Jamiano) ne najdem več. Onega na Gorjanskem nimam več časa obiskati in ne vem, če še obstoji. Ob morju in na gričih pri Tržiču povsod ista slika. Strelski jarki so še ohranjeni, povsod so napisi, da je tukaj vojna cona, kjer se ne sme drugje kot po potih.

Redipulje. Največje pokopališče, ki ga pravkar preurejajo. Dostop na italijansko pokopališče radi tega ni dovoljen, pač pa na poleg ležeče avstrijsko. Pravi jo, da je tu pokopanih krog sto tisoč vo-

Kronično zagatenje in njegove slabe posledice, posebno motnje v prebavi,

se lahko odpravijo z davno preskušanim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno

FRANZ - JOSEFOVO

grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo

FRANZ - JOSEFOVO

vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Varujmo krompirjev pridelek!

Vsled neprestanega deževja krompir letos ponekod zelo gniže, posebno tam, kjer je polje preplavila voda. Treba bo misliti, da se izognemo še večji škodi. Zato moramo krompir predvsem dobro in pravilno hraniti. V klet spravimo na večje kupe le popolnoma zdrav, neranjen in neobjeden krompir, ostalega pa denemo popolnoma zase, da se gnitje ne širi. Klet pometemo in prebelimo ter napravimo nekoliko nad zemljo pod, pa tako, da se deske ne stikajo, ampak da so vmes špranje, ki skozi nje kroži zrak. Če hočemo naložiti krompir nekoliko višje — več kakor 1 m na debelo — napravimo silčen paž tudi okoli zidu. Krompir posujemo plastoma z apnenim prahom, toliko da je bel. To dobro varuje krompir pred gnitjem, kaljivosti pa ne škoduje. Dokler ni hujšega mraza, moramo ponoči krepko zračiti, da se klet ne segreje, podnevi pa okna zapirati. Najprimernejša toplota je 2—5 stopinj Celzija. Nad osem stopinj pa naj klet nikakor ne bo topla. Pozimi in spomladi se to lahko uravnava s primernim zračenjem. V kleti naj visi toplomer, da je mogoče toplino vedno pravilno uravnati.

Če krompir v kleti vkljub vsem ukrepom močno gniže, ga najbolje ohranimo, če ga okisamo. To lahko storimo v ensilažni jami ali v silosu. Krompir najprej do čistega operemo, nato ga drobno zrežemo ali stolčemo. Potem ga devljevmo v jamo, oziroma silos, a najprej samo do polovice. Čez nekaj dni, ko se krompir popolnoma usede in da od sebe ves sok, napolnimo silos do vrha. Dobro je dodati nekoliko soli, in sicer kakšnega pol odstotka. Končno pokrijemo kup z debelo plastjo zrezane slame in plev, približno 40 cm na debelo. Ves čas med delom krepko tlačimo, zlasti ob stenah. Ko se je kup usedel, ga pokrijemo z ilovico, razpoke, ki se delajo v njej, pa sproti zamažemo.

jakov, Italijanov in Avstrijcev. Priznati se mora Italijanom, da lepo skrbijo za avstrijske grobove. Mirno počivajo tukaj drug poleg drugega nekdanji sovražniki. Iz teh s krvjo prepojenih planot bodo vstali enkrat vsi brez pušk in granat. Mi pa, vojnih grozot oteti, prosimo Boga: Kuge, lakote in vojne, reši nas, o Gospod!

Morda bi kdo od bivših bojnikov ali tam padlih svojcev želel obiskati te kraje. Vožnja z avtobusi tja in nazaj iz Celja bi stala 250 din. Za prehod čez mejo zado- stuje legitimacija s sliko (mali potni list, taksa 5 Din). Dovoljenje oskrbi avtobusni podjetnik. Vožnja gre preko Postojne (mogoč je obisk jame) in Vipave v Gorico, Sveta gora (prenočišče 12 din), Oslavje, Gradiška, Redipulje, Doberdob, Tržič, ob morju preko Miramara do Trsta in Sežane nazaj v Celje. Potovanje z odprtimi avtobusi je zelo prijetno. Iz Ljubljane vozijo stalno v te kraje.

Širite „Slov. gospodarja“!

Še boljši za krmljenje je okisani krompir, če smo ga prej parili (ne predolgo!). Okisamo ga na isti način kakor sirovega.

Okisan krompir je prav dobra krma za govejo živino in za prašiče. Konjem ga ne smemo pokladati, brejim živalim pa le v majhnih množinah, zlasti če smo kisali sirovega.

Veliko napako delajo naši kmetje s tem, da mečejo gnile odpadke krompirja na gnojišče. Na ta način naravnost širijo gnitje krompirja, ker pridejo bolezenske kalle z gnojišča nazaj na njivo. Vse odpadke pri prebiranju krompirja in smeti iz kleti je treba na kakršenkoli način uničiti, bodisi sežgati ali pa globoko zakopati, nikakor pa ne smejo gnili odpadki na gnojišče ali kompost.

Ing. P. Simončič.

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBORI!

Imate pravico, da tudi v bodoče kupujete v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj, kjer ste itak dobivali blago po najugodnejših cenah!

Sv. Primož na Pohorju. Sv. misijon smo imeli v času od Male Gospojnice do Marijinega Imena. Z veliko vneto in resnobo je pridigal in spovedoval č. p. Mihael Klančnik, lazarist od Sv. Jožefa. Kljub neugodnemu vremenu je bil uspeh dober. Nekaj pa jih je tudi že pri nas, ki jih je misijonski zvon zaman vabil... Prosimo tudi nebeškega Očeta za lepo vreme, ker čaka še veliko jesenskih opravil svoje izvršitve.

Sv. Anton na Pohorju. Za nas je pa res nastopilo sedem hudih let. Ker lansko zimo ni bilo dovolj snega, nismo mogli lesa spravljati v dolino. Vsled neprestanega dežja so poljski pridelki le slabi, pa še ti ne bodo mogli vsi dozoreti in jih ne bomo mogli domov spraviti, ako bo še naprej tako vreme. Tako je postalo hladno, da bomo že mogoče kmalu sneg videli. Pravijo, da je postal les dražji, pa mi tu gori tega še prav malo občutimo, ker nas oni, ki pridejo od spodaj in iz grabna po njega, že znajo na kakšen način opiliti in obriti, da le malo denarja pride k nam. — Še celo pri zakonu o kmetijski zaščiti bi nas radi obrili. Se bo treba potruditi, da bomo tisto britev skrhali. — Že od nekdaj so imenovali cesto iz Vuhreda proti Marenbergu zlato cesto, ker so Pohorci skoraj ves denar tja znosili. Zato so pa z nami tam nemško govorili. Sedaj ni več ta cesta zlata cesta, ker nimamo zlatov, pač pa se še kotalijo po njej srebrni kovanci. Tudi še slišimo nemško govorico in še celo tu in tam vidimo kakšen kijukasti križ na židanem robcu, vtaknjenem v suknjič. — Pregovor pravi: »Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog.« Tako nam kličejo tudi Vuzeničani, ki so imeli 26. septembra ustanovni občni zbor za Gospodarsko združenje, ki jim bo pomagala les boljše prodajati. Ali bi ne mogli tudi mi s tako ustanovo britev skrhati, ki nas kmete brije, in si ustvariti boljše čase? Ona cesta bo sicer prenehala biti zlata cesta, pač pa bodo dobili naši otroci potrebno obleko in pa knjige za šolo.

Mozirje. Trojica: Venče žnidarič, Matija Goričar in Dušan Špindler, še ne miruje. »Jutro« od 19. septembra se je zopet razpisalo o poslancu Rud. Pevec in Venčetu žnidariču, katerega je upravno sodišče v Celju oprostilo. Resnica je, da je bil žnidarič Venče, zasebnik v šmihelju nad Mozirjem, radi prestopka zoper življenje in telo obsojen na znesek 270 din in je bila že sodba po obvestilu okrajnega sodišča v Gornjem gradu z dne 15. decembra 1936 pravomočna. Z naknadno oprostitvijo v Celju še zadeva nika-